

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

MEDITATIE

Uw werk!

HEERE! als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; Uw werk, o HEERE! behoud dat in het leven in het midden der jaren, maak het bekend in het midden der jaren; in den toorn gedenk des ontfermens (Habakuk 3: 2).

In veel opzichten is onze tijd een benauwende tijd. Als we denken aan wat er wereldwijd gebeurt. Als we letten op de ontwikkelingen in ons eigen land. Als we het vele verontrustende in ons eigen kerkverband in ogenschouw nemen. En dan zijn er ook nog allerlei persoonlijke omstandigheden die ons kunnen benauwen. Wat zou het een zegen zijn, als u en ik te midden van al die zorgen mochten neerknielen naast Habakuk en mochten instemmen met het gebed boven deze meditatie.

Bevend voor het Woord van God

Voor de betekenis van de tekst moeten we een ogenblik terug naar de eerste twee hoofdstukken van Habakuks profetenboekje. Daar wordt duidelijk dat Habakuk leefde in een tijd van veel onrecht en grote goddeloosheid, waarschijnlijk onder de regering van Jojakim. In die omstandigheden schreeuwt Habakuk de nood van zijn raadsels en vragen uit tot God. De Heere antwoordt hem dan, dat Hij het onrecht in Juda zal bezoeken door de Chaldeeën (Babyloniërs) te zenden. Die zullen Juda verwoesten. Dat roept echter een nieuwe vraag op bij de profeet. Want de Chaldeeën zijn nog goddelozer dan de inwoners van Juda. Zal de Heere de goddeloosheid van Juda dan straffen en de nog goddeloosere Babyloniërs sparen? Ook op die vraag krijgt Habakuk antwoord. De Heere zal op Zijn tijd ook over Babel Zijn oordeel voltrekken.

Als Habakuk deze 'rede' (dit spreken) van God hoort, vervult dat hem met vrees. De profeet beeft voor dit aangrijpende oordeelswoord. Dieper nog: Habakuk beeft voor God Die spreekt. Hij beseft: God is heilig en rechtvaardig. En wie kan bestaan voor Zijn gericht? Tegelijk beluisteren we in Habakuks vrees ook diepe bewogenheid met zijn tijdgenoten. Kennen wij iets van dit beven voor God?

Biddend om het werk van God

Habakuks vrees vindt een weg naar God toe, als hij zijn hart voor de Heere uitstort. Want dát is wat er gebeurt, als we hem horen zeggen: *'Als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd...'*. Misschien is er veel waarvoor u vreest. Maar hebt u uw vrees ook voor Gods aangezicht gebracht?

Tegelijk gaat Habakuks vrees vergezeld van een gebed om Gods werk: *'Uw werk, HEERE...'*. Uw werk – dat is ten diepste Gods bekerende en zaligmakende werk. Ten aanzien van dat werk bidt Habakuk om drie dingen.

Allereerst: *'Behoud het in het leven in het midden der jaren'*. Habakuk bedoelt: Als de jaren van Uw oordeel komen, als de stad en tempel verwoest worden, als de bevolking van Juda wordt weggevoerd, wilt U dan dwars door het oordeel heen Uw werk – dat is vooral Uw Kerk – bewaren? We hebben dat niet verdiend. Maar wilt u Uw Kerk niet overgeven aan zichzelf? Wilt U Uw werk onder ons laten blijven?

Het tweede wat Habakuk vraagt, is: Wilt U Uw werk laten herleven? Die betekenis ligt namelijk ook opgesloten in het Hebreeuwse woord voor *'behoud in het leven'*: Geef een geestelijk ontwaken, een herleving! Is het niet opmerkelijk dat Habakuk ook dát vraagt? Alles was verzondigd en verbeurd. De tijden waren donker. De jaren van Gods oordeel kwamen dreigend dichtbij en niets kon dat oordeel meer afwenden. Maar Habakuk bidt of *'in het midden van die jaren'* God een herleving wil schenken. Of Hij wil werken, zoals Hij vroeger had gedaan. Krachtig. Onweerstaanbaar. Levendmakend in harten van geestelijk dode zondaren. Maar ook verlevendigend in de soms zo dorre, doodse harten van degenen die genade kennen. Het derde waar Habakuk om bidt: *'Maak het bekend in het midden der jaren'*. De profeet bedoelt: Maak Uw werk bekend in harten en levens van zondaren. Laat Uw Naam verheerlijkt worden in Uw eigen werk. En laten zondaren midden in die moeilijke, donkere periode moed mogen vatten: De Heere werkt nog!

Buigend in de toorn van God

Maar mag een mens daar wel om vragen, als het oordeel verdiend is? Voor een antwoord op die vraag luisteren we nog even naar het slot van de tekst: *'In de toorn gedenk des ontfermens'*. In het oordeel dat dreigend dichtbij komt, ziet Habakuk Gods toorn. Die toorn bidt hij hier niet af; hij erkent dat ze verdiend is, en buigt eronder. En toch stijgt er vanuit zijn hart een gebed omhoog: *'In de toorn gedenk des ontfermens'*.

Habakuk vraagt of de Heere redenen wil nemen uit Zichzelf. En dan gebruikt hij een heel sprekend woord: het woord *'ontfermen'*. In de grondtaal is dat heel nauw verbonden aan het woord voor *'moederschoot'*. Zoals een moeder – als het goed is – het beste zoekt voor haar ongeboren kindje, dat kindje draagt onder haar hart, liefheeft en koestert, zó is er bij de Heere ontfermende genade. *'HEERE, wilt U aan die ontferming denken, ook in onze tijd. En laat vanuit die ontferming Uw werk bewaard blijven, herleven én bekend worden. Ook onder ons'*.

Ds. A.J.T. Ruis

Gods berouw

Over het berouw van God is veel te doen. We lezen in de Bijbel op verschillende plaatsen dat de Heere berouw heeft. Bijvoorbeeld in Genesis 6 'Toen berouwde het den HEERE, dat Hij den mens op de aarde gemaakt had.' En berouw is volgens het woordenboek van Van Dale 'Droefheid en spijt over iets dat men verkeerd heeft gedaan, met de bijgedachte aan een ernstig verlangen naar beterschap.' Maar, hoe kan de alwetende en almachtige God ergens berouw van hebben? Hoe zit dat nu? We komen het ook in Jona tegen: en het berouwde God...

Het berouw van God lijkt te strijden met Zijn onveranderlijkheid. Maar nu staat hier dus dat Hij wél veranderlijk is: ... *en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet.* Kun je dan eigenlijk wel op God aan? Het berouw van God lijkt ook te strijden met Zijn volmaaktheid. Als wij berouw hebben, dan komt dat omdat wij iets hebben gedaan wat verkeerd is uitgepakt. Maar dat kan voor de Heere toch niet gelden? Hij weet toch alle dingen? Hij is toch volmaakt en doet toch nooit verkeerde dingen waar Hij achteraf spijt van heeft? En dan een derde probleem, dat is dat er een tegenstelling in de Bijbel lijkt te staan. Want enerzijds lezen we in Genesis 5 en Jona 3 dat God berouw heeft. En tegelijkertijd lezen we in Numeri 23 en in hetzelfde 1 Samuël 15 dat de Heere geen berouw kán hebben. *Want Hij is geen man dat Hij liegen zou, noch eens mensen kind, dat het Hem berouwen zou...*

Er is veel nagedacht over deze problemen. Men heeft wel een oplossing gezocht in het antropomorfisme van God. Dat wil zeggen dat de Heere mensvormig van Zichzelf spreekt. De Heere zegt dat Hij oren heeft en ogen, maar dat doet Hij alleen maar om Zichzelf voor ons begrijpelijk te maken. Hij past Zich aan onze menselijke vormen aan. De Heere spreekt over Zichzelf als was Hij een mens. Zodat wij begrijpen wat Hij bedoelt. Maar in feite is Hij anders.

En dat wordt nu ook van Zijn berouw gezegd. God zegt wel dat Hij berouw

heeft, maar Hij heeft het niet. Hij wil alleen iets op een voor ons begrijpelijke manier zeggen. Hij spreekt mensvormig over zichzelf. Maar, jonge mensen, die kant moeten wij niet op. Wel als de Heere *lichamelijk* over Zichzelf spreekt, dan spreekt Hij inderdaad mensvormig. Want God is een Geest en heeft geen menselijke ogen en oren.

Maar als het gaat over Zijn *eigenschappen*, dan is het anders. Als het gaat over Gods toorn, over Gods blijdschap, over Gods berouw. Dan is dat niet mensvormig. Die gedachte komt bij een tijdgenoot van Paulus vandaan, de Joods-Griekse filosoof Philo. Die zei dat God geen emotie kan hebben. God is volgens hem een ijskristal; hard en koud. Maar zo tekent de Schrift Hem niet. Zo spreekt de Heere niet van Zichzelf. Nee, de Heere is te verbidden. En dat mochten de Ninevieten ervaren.

Gods berouw komt nooit voort uit het besef van tekortkoming of schuldige onwetendheid. Het woord 'berouw' is misschien ook niet het gelukkigst gekozen, maar we hebben nu eenmaal onze beperkingen in onze taal. Waar het op neerkomt, is dat de Heere de levende God is. Een God Die kan reageren op de mens. Hij is geen ijskristal. Hij is geen onverzettelijk stuk graniet. De Heere is niet onverschillig als een mens tot bekering komt. Hij is niet onbewogen als een mens met berouw Zijn aangezicht zoekt. De Heere is de levende God. Hij reageert op het gedrag van mensen. Ja, ook op het boze en zondige gedrag. En daarom smartte het Hem aan Zijn hart dat Hij de mens op aarde had gemaakt. Dat was een berouw ten kwade. Hou daar alsjeblieft rekening mee! Maar er is ook een berouw ten goede. En daarom bracht God dat kwaad niet over Ninevé.

Heb jij weleens berouw gehad? Echt spijt, niet over de gevolgen van de zonde, maar over de zonde zelf? Omdat je er iets van zag tegen Wie je gezondigd hebt? Tegen een goede God? Wat wordt het dan een wonder hè, als je je knieën mag buigen, dat de Heere daarop reageert. Dan ga je niet redeneren over het berouw van God, maar dan ga je ervan profiteren.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Jona 3:10

En God zag hun werken, dat zij zich bekeerden van hun bozen weg; en het berouwde God over het kwaad dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet.

De nood onzer kerk... en wij (II)

Staat het met de kerk niet hope-
loos? Strijden we niet voor een
zaak die toch al verloren is? Die
vragen komen aan de orde in een
lezing die de in 1978 overleden
hervormde predikant ds. A. Vroe-
gindewey hield in de jaren veertig
van de vorige eeuw.

We zagen de vorige keer al dat het
geen kwaad kan om wat uit zijn
bijdrage "De nood onzer kerk - en
wij" mee te nemen in het zoeken
naar antwoorden op de vraag: hoe
nu verder?

Dat deze vraag al prangender
wordt, blijkt wel uit de meest re-
cente gebeurtenissen. Niet alleen
die in Zwolle, die de pers haalde.
Maar ook wat er op de tweede
zondag in oktober gebeurde tij-
dens een zogeheten regenboog-
dienst in Gouda. Daar werden
een aantal zaken gezegd, die niet
alleen lijnrecht ingaan tegen de
besluiten van onze generale sy-
node van 2013 én de besluiten
inzake de revisieverzoeken door
onze generale synode van 2016,
maar méér nog tegen het getui-
genis van de Schrift zelf ingaan.
Zo werden de gasten tijdens deze
dienst verzekerd dat lhbt'ers in
een exclusieve en blijvende relatie
wel degelijk welkom zijn aan het
Heilig Avondmaal.

Vrees

En als het nu waar zal zijn wat
velen vrezen, dat het niet in de
lijn der verwachtingen ligt dat
deze gemeenten zullen terugkeren
op hun schreden? En als het nu
waar zal zijn wat velen vrezen, dat
onze kerkelijke vergaderingen niet
zullen uitspreken dat gemeenten
door dergelijke besluiten en uit-
spraken zich feitelijk buiten het
kerkverband plaatsen?

"Van verschillende kanten werd
aan de organisatie, die de kerk was
opgelegd de grootste schuld gegeven
van het diepe verval der kerk", zo
sprak ds. Vroegindewey. "De hoge-
re besturen keken immers niet toe,

dat de prediking, die van de kansels
kwam zuiver was en naar Schrift
en Belijdenis. Ze konden daarop niet
toezien en ze wilden daarop niet
toezien. Want het grootste deel der
mannen die in de besturen zaten,
wilden zelf niet gehoorzamen aan
de Koning der Kerk, wilden zelf hun
eigen weg gaan, een weg, die niet in
overeenstemming was met Schrift en
Belijdenis. (...)

Maar men vergat de grootste nood
der kerk: er was reformatie nodig,
verandering des harten. Het ontbrak
de kerk aan levende leden. Op vele
plaatsen leefde men van een dode
vrijzinnigheid, maar op andere
plaatsen ook van een dode ortho-
doxie. We hadden nodig de Geest
des Heeren, die Zijn hof kwam door-
waaien, maar ach, er was zo weinig
vragen om dien Geest, zo weinig
bidden: Heere, zendt Uw Geest van
boven neder, opdat die ons leide in
alle waarheid.

En de oorzaak hiervan was gele-
gen in het feit, dat er zo weinigen
waren, die de nood gevoelden, de
nood van hun eigen leven buiten
God en de nood van hun gezinnen,
de nood der gemeenten, de nood
der kerk. Wanneer er meer nood
geweest was, zou er ook meer gebed
geweest zijn. En de Heere onze God
doet wonderen op het gebed. Maar
in de meeste gemeenten (...) waren
er zoveel dode leden en zo weinig
levende leden. En men voelde zich zo
goed thuis in die dode toestand. Zie,
hier ligt zo'n groot stuk van de nood
onzer kerk. De liefde ontbreekt, het
geloof ontbreekt en de hoop ont-
breekt. Wanneer die er meer gevon-
den werden, zou de toestand in onze
kerk zeker anders zijn. Men was
over 't algemeen niet koud en niet
heet, maar men was lauw. En we
kennen het vreselijke vonnis van de
Heere Jezus over die lauwe gemeente
van Laodicea."

Verdeeldheid

Zo leefde men in de kerk meer of
minder rustig, al naar de posities

vaststonden, zo merkt ds. Vroe-
gindewey op. En het gevolg? De
verdeeldheid en de verscheurdheid
nam steeds meer toe. Met een
vreselijke uitwerking: "Zo nam
de openbaring van het waarachtige
leven Gods steeds meer af. Ook in
onze gemeenten in onze kringen
kwamen scheuren, die steeds breder
werden. En men meende dat het niet
anders kon, dat het nu eenmaal zo
moest zijn. De kennis der waarheid
werd steeds kleiner. En het woord
van de profeet werd bevestigd: Mijn
volk is uitgeroeid, omdat het zonder
kennis is."

Maar de Kerk kan alleen door
de waarheid worden gediend en
niet door de leugen, zo wordt be-
klemtoond. "Want de verschillende
richtingen zijn wel dezelfde woorden
gaan gebruiken, maar men geeft aan
die woorden een verschillende in-
houd, en iedereen rekent naar zich-
zelf toe. Dat is juist het onwaarach-
tige in de huidige situatie. (...) Er
zijn er die afwijken van de Schrift en
van de Belijdenis en ze zeggen tóch
te staan op de bodem van Schrift en
Belijdenis."

Hoe dan verder? "En dan vragen
we ons af: Heeft de kerk nu nog een
belijdenis of heeft de kerk geen belij-
denis? Ach, dat dubbelzinnige, dat
hinken op twee gedachten, dat bijeen
willen houden van de waarheid en
de leugen, dat stichten van een valse
eenheid, hoe wordt het in de Schrift
veroordeeld en hoe kan daar nu ooit
de zegen des Heeren op rusten? Dat
is immers onmogelijk!"

Zou dat vandaag anders liggen?

Ds. W.L. van der Staaij

Theodorus Avinck-14

De aard van het zaligmakend geloof, waardoor een christen leeft.

‘Die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft.’ Galaten 2:20c

Liefde van Christus

De liefde van Christus is een eeuwige liefde, een onafhankelijke, vrijwillige liefde. Het is onveranderlijke liefde: niets maakt een einde aan die liefde. Het is almachtige liefde die de grootste moeilijkheden overwint. Het is alwetende liefde: de Zoon van God weet alles van hen die Hij liefheeft. Tenslotte is het een wijze liefde. Het is de liefde van Christus. Christus geeft onderwijs, stortte Zijn bloed en bidt. Gods kinderen zijn veilig onder deze Koning. "Die liefde is een eeuwige en verkiezende liefde die op Gods welbehagen rust." Christus heeft uit liefde het werk der verlossing op Zich genomen, Hij heeft de eis van de wet vervuld en de vloek gedragen en stierf voor vijanden. Uit liefde zoekt Jezus verloren zondaren. Hij nodigt zondaren zich door Hem te laten behouden.

Liefde tot zondaren

De liefde van Christus richt zich op de goddeloze, niet-deugende, vijandige en onbekeerde Saulus. Christus had Paulus niet lief omdat hij zich bekeerde. Gods Zoon had Paulus van eeuwigheid lief. Christus kwam in de wereld om Paulus, een groot zondaar, zalig te maken. "De rechtvaardige Christus stierf voor de onrechtvaardige Paulus, opdat Hij hem tot God zou brengen." Paulus werd niet als een deugzaam en oppassend mens geroepen en genodigd, maar als een zondaar, een slechte, een goddeloze. Het verwondert niet dat Christus de heilige engelen liefheeft, maar het verwondert wel dat Hij zondaren liefheeft.

Toe-eigenende geloofsdaad

Avinck zegt: "De toe-eigenende geloofsdaad waarover ik nu spreek, bestaat in het rusten op Gods belofte waardoor ik er ten volle van overtuigd ben dat Christus de macht en de wil heeft om juist mij te helpen. Wilt u het nog korter? De toe-eigenende geloofsdaad is de vaste overtuiging dat Jezus een hartelijke liefde heeft tot mij, arme zondaar." Onze Heidelbergse Catechismus spreekt van een zeker vertrouwen dat de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij uit louter genade vergeving van zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid geschonken is om de verdiensten van Christus. Door de Heilige Geest zie ik dat ik geroepen en genodigd wordt en dat Christus de macht en de wil heeft om mij zalig te maken. "Vervolgens buigt de Geest mijn wil, waardoor ik Christus voor mijzelf omhels en aanneem.

Dan zeg ik 'amen' op de aanbieding van het Evangelie en eigen ik mijzelf de liefde toe die

Christus voor mij heeft. Dat is de wezenlijke geloofsdaad waardoor ik Christus aanneem."

Werkzaamheden

De gelovige komt meestal stapsgewijs tot de toe-eigenende daad van het geloof. Avinck zegt dat de ziel allereerst het ongeloof als schuld ziet. Daarna ziet de ziel dat Jezus helemaal bij haar past en alles voor haar kan betekenen. De ziel gaat zich richten op Christus. Ze ziet ook dat Jezus gewillig is en er aan Zijn kant niets ontbreekt. "Als de ziel de roepstem van het Evangelie duidelijk hoort en als de glans van het aanbod van genade haar toe straalt, dan begint ze te geloven dat ook zij geroepen en dat Christus ook haar aangeboden wordt." Het is een wonder dat Christus de ziel wil hebben zoals zij is. De ziel kent ogenblikken dat zij op Christus mag vertrouwen. Als de Heere de nevels van het ongeloof verdrijft dan gelooft ze dat Christus haar liefheeft. "Dan breken alle banden, en de ziel zegt op dat ogenblik met de volle vrijmoedigheid van het geloof 'U hebt mij liefgehad en Uzelf voor mij overgegeven.'"

Zekerheid

De roomsen kennen de zekerheid van het geloof niet. De hervormers hebben krachtig die zekerheid verdedigd. Meer dan driehonderd keren staat in de Bijbel dat het voor mij is. "De persoonlijke roeping die in het Evangelie tot ons komt, veronderstelt deze zekerheid ook." De belangrijkste belofte van het genadeverbond is: Ik zal u tot een God zijn. Bij de doop wordt gezegd; Ik doop u. Bij het Avondmaal wordt gezegd: Dit is Mijn lichaam dat voor u gebroken is. Het komt aan op het persoonlijk aannemen van de tekenen van brood en wijn. Maria sprak over 'mijn Zaligmaker.' Thomas zei 'mijn Heere en mijn God.'

Noodzaak

Het is noodzakelijk dat de ziel met vertrouwen kan zeggen; 'Die mij heeft liefgehad.' Zonder deze zekerheid is er geen rechtvaardiging in het geweten. Geloofszekerheid is ook nodig om uit dankbaarheid goede werken te doen. Lees bijvoorbeeld 1 Joh. 4:19 'Wij hebben Hem lief omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.' Je kunt niet hartelijk bidden als je niet gelooft dat Jezus je liefheeft. Zelfs Psalm 88 begint met de woorden: 'O HEERE, God mijns heils.' Zonder deze verzekering is er geen hoop op de hemelse heerlijkheid.

Ds. A. van Heteren

GENERATIES-3

Ter afsluiting kom ik even terug op wat ik in het vorig artikel schreef. Voor onze ouderen misschien wel van belang. Ik schreef over authentieke kinderen van God, wier leven werd gekenmerkt door eenvoud en waarheid.

Tussen toen en nu is er veel gebeurd. Je kunt het nauwelijks geloven, maar er was toen bijna kerkbreed sprake van verrechtsing. Ik heb het nu over de tachtiger en de negentiger jaren. Er waren toen zeker ook moderniserende tendenzen, heel veel zelfs, maar het zwaartepunt lag mijns inziens toch vooral op een behoudende stroming, die zich bijvoorbeeld in mijn gemeente Harderwijk en feitelijk wel in heel de classis sterk maakte. Ik heb dat persoonlijk als een gezegende tijd ervaren. Ik heb dat toen in mijn situatie zo beleefd; maar het verschijnsel deed zich niet alleen daar voor. Er was plaats voor de Schriftuurlijke prediking. Het eenvoudige volk van toen kende toch krachtige persoonlijkheden, die een eigen mening durfden te hebben. Dat was niet alleen in de kerk zo, ook in het maatschappelijke leven traden markante mensen op, die leiding en stuur konden geven. Dus ook het mensbeeld veranderde. Dat kwam ook door de toegenomen studiemogelijkheden. De standaardmens deed zijn intrede. Wat de massa niet deed, deden de meeste mensen ook niet. Die hele omvorming werd zeer begunstigd door de moderne media. Het land werd geregeerd door Hilversum, en niet door den Haag.

In de voorafgaande jaren ging langzaam maar zeker het geslacht heen van hen die een kenmerkende stijl van geloofsbeleving uitstraalden. Hun kinderen wisten dat en zij leefden bij het verlangen om dat leven met de Heere vast te houden. Dus kenmerkte zich de opvolgende generatie door een bewaren van het Pand, dat toebetrouwd is. Echter, er was wel een verschil. De veranderende tijd ging zijn tol eisen. De wereld veranderde in die tijd heel snel. De Televisie kreeg aarzelend een plaats binnen onze gelederen. Alhoewel voorstanders van de aloude bevindelijke prediking zich daar toen nog verre van hielden. Maar de tijdsinvloeden deden zich wel gelden. Er kwam toen een generatie die dus beslist koos voor de CG prediking, maar die toch een bepaald kenmerk miste. Het eenvoudige leven der vromen werd opgevolgd door hun kinderen die de innerlijke beleving van de ouden enigermate begonnen te missen. En dus zag je hier en daar ook een wettische stijl doorbreken. De nadruk op de uiterlijke vormen kreeg een soms te grote plaats. Afwijkingen in het Schriftgezag zag je toen nog vrijwel niet. Dat is nu heel anders.

Als ik er nu aan terugdenk, waren er allerlei truc-rekeningen die werden toegepast om het allemaal wat makkelijker te nemen. Natuurlijk een levensgevaarlijke bedreiging voor de kerk en het geestelijke leven.

Over persoonlijkheden gesproken: ook in de kerk kenden we de mannen met gezag. Er was in de Gereformeerde Bond een hele generatie predikers, die de koers bepaalden. Ik denk alleen maar aan iemand als ds. W. L. Tukker, die model stonden voor de vaste en onveranderlijke waarheid. Tegenwoordig zijn we goed in relativeren. Er zitten altijd twee kanten aan een zaak. En zulke methodes werden gebruikt om soepel en flexibel over de wezenlijke dingen te gaan denken.

Het optreden van persoonlijkheden kenden we ook in onze eigen kerken. Denk alleen maar aan mannen als van der Schuit en van der Meiden en de overige hoogleraren uit die dagen. Wie vooral ook een sleutelpositie voor onze kerken innam, was Ds. J. H. Velema. Als een middel in Gods hand was hij het kompas voor ons kerkvolk. Zijn rubriek in de Wekker (Voor de lens) bepaalde de mening van velen. Hoe komt het toch dat dit alles zo verdwenen lijkt te zijn? Ik zeg dit zeker niet om tegenwoordige leidende figuren in hun waardigheid en bekwaamheden aan te tasten. Van Ds. Tanis ging jarenlang stuur uit voor onze kerken. In die dagen had de GS vertrouwen.

Als ik de tijden overzie, dan bedenk ik dat het mensbeeld in de maatschappij het eerst veranderde. De invloeden vanuit de wereld drongen daarna de kerk binnen. Zoals bijna altijd wordt de kerk mede ook bepaald door wijzigingen die zich voltrokken in de Wijsbegeerte. Kant en Schleiermacher hebben hun sporen getrokken in de kerk. Nu is het het Postmodernisme dat chronische twijfel doet ontstaan aangaande vaste gronden der Schrift. Ooit verscheen een boek getiteld: Parade der Mannenbroeders. Het heeft zin om eens om te kijken naar het verleden. Gods Woord wekt daartoe op: Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt en bekeer u. Laten onze ouderen ook eens terugdenken aan de dagen van hun jeugd, aan het leven in die dagen. Laten onze jongeren terugdenken aan de voorgaande jaren, want daar liggen ook voor hen de bronnen van inspiratie en bezieling. Ik noem hier de beide profeten Elia en Eliza. De laatste had de eerste zien heenvaren naar de hemel. Zo vinden we hem staande voor de Jordaan. Tevoren was het Elia die het water van de rivier deed vaneengaan. Maar zie, daar staat hij nu alleen. Hoe komt hij erdoor? Gelukkig had hij nog de mantel van de profeet die van hem afgevallen was. Met die mantel sloeg hij, net als Elia gedaan had, op de Jordaan en ontstond er een doorgang. Toch zat het niet in die mantel. Een toga is geen garantie voor de waarheid. Hij zocht het hoger: Waar is de Heere, de God van Elia? Hij vroeg ook niet: Waar is Elia? We kunnen hier heel wat namen noemen van hen die ons voorgingen. Maar verwacht het niet van Wisse of van wie dan ook. De zaligheid is in geen ander want er is ook onder de hemel geen andere Naam gegeven door Welke wij moeten zalig worden. Toch vraagt Eliza ook niet naar de Heere zonder meer. Nee, hij vraagt naar de God... van Elia. De Heere openbaart zich in mensen, in ons voorgeslacht, in Zijn volk. Als we het zo zien, komt alles op zijn plaats. Niet de mantel, zelfs niet Elia, maar de God van Elia. Dat geeft persectief aan onze jeugd. En dat heeft weer alles te maken met Elia's mantel!

Ds. P. Roos

DE BELIJDENISSEN VAN AUGUSTINUS (2)

– DRIE BEDOELINGEN

Augustinus' binnenkamer

'Wie de Belijdenissen van Augustinus leest, heeft de binnenkamer betreden van een kind Gods', schrijft de Augustinusvertaler A. Sizoo ergens. Treffend typeert hij daarmee de bijzondere vorm waarin Augustinus zijn boek geschreven heeft: de 'Belijdenissen' hebben het karakter van een gebed.

Nadat we de vorige keer kort kennismaakten met de schrijver, stellen we deze keer de vraag, met welke bedoeling Augustinus zijn 'Belijdenissen' geschreven heeft. In dit artikel drie antwoorden op die vraag.

Gods Naam grootmaken

Augustinus' eerste bedoeling is: Gods Naam grootmaken. Dat wordt al in de openingszinnen duidelijk: *'Groot zijt Gij, o Heere, en zeer te prijzen; groot is Uw kracht en Uws verstands is geen getal. En de mens wil U prijzen, de mens, een deel van Uw schepping'.*

Augustinus wijst er vervolgens op, dat ondanks de diepe val van ons mensen, dát het grote doel is waartoe God de mens geschapen heeft: *'Ja, de mens, ofschoon hij zijn sterfelijkheid in zich omdraagt, en de getuigenis zijner zonde, en de getuigenis dat Gij de hovaardigen wederstaat. Toch wil de mens, een deel van Uw schepping, U prijzen. Gij wekt hem ertoe op, dat het zijn lust is, U te loven. Want Gij hebt ons geschapen tot U. En onrustig is ons hart, totdat het rust vindt in U'.*

Diep is Augustinus ervan doordrongen, dat als Gods lof door mensenlippen bezongen wordt, dat alleen maar mogelijk is vanuit het stof van de verootmoediging. Veelzeggend is in dat verband de oorspronkelijke titel van zijn boek: *Confessiones*. We kunnen dat Latijnse woord op minstens twee manieren vertalen: met 'lofprijzingen' en met 'belijdenissen'. Om die twee

dingen gaat het Augustinus precies: hij wil Gods Naam grootmaken en prijzen. Maar dat gaat niet buiten de ootmoedige belijdenis van zijn zonde en schuld om. Treffend is wat de bisschop van Hippo Regius hierover in zijn grote werk over de Psalmen zegt: *'De weldaden des HEE-REN kunnen niet voor uw ogen zijn, als uw zonden ook niet voor uw ogen zijn... Zoveel zonden u hebt, zoveel zijn Zijn weldaden'.*

Anderen aansporen

Nog een tweede doel heeft Augustinus voor ogen, als hij zijn 'Belijdenissen' schrijft. Met wat hij vertelt over zijn eigen leven en bekering wil hij ook anderen aansporen tot bekering. Laten zij die nog niet tot bekering kwamen, de Heere gaan zoeken! Onwillekeurig denken we aan wat Paulus schrijft in 1 Timotheüs 1: 16: *'Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen die in Hem geloven zullen ten eeuwig en leve'.*

Dat Augustinus ook over zijn bekering schrijft om anderen tot bekering aan te sporen, is niet zo vreemd, als we bedenken hoe het voorbeeld van anderen bij zijn eigen bekering een grote rol speelde. De Heere heeft dat genadig willen gebruiken. Net zoals vandaag de Heere nog het voorbeeld van anderen en jongeren die tot echte bekering komen, kan gebruiken om anderen te brengen tot bezinning of tot heilige jaloersheid.

Intussen ligt er in het voorbeeld van Augustinus' bekering ook een moedgevende boodschap voor ouders die hun kind(eren) zagen af dwalen bij de Heere en Zijn dienst vandaan. Ik denk even aan wat een zekere bisschop ooit tegen Augustinus' moeder heeft gezegd toen ze haar zorgen over de ziel van haar jongen aan hem bekendmaakte.

Augustinus woonde toen samen, leefde volop in de zonde en was verstrikt geraakt in – wat we vandaag zouden noemen – een oosterse sekse. Toen de bisschop niet alleen de tranen van moeder Monnica zag, maar ook begreep wat de reden van haar tranen was, sprak hij: *'Zo waar als gij leeft, is het onmogelijk dat een zoon van zulke tranen verloren gaat'.*

Dwalingen weerleggen

Voor Augustinus' derde bedoeling met de 'Belijdenissen' moeten we bedenken, dat hij al enkele jaren bisschop is, als hij dit werk schrijft. De vorige keer hoorden we, hoe het ook tot zijn bisschoppelijke verantwoordelijkheden behoorde om allerlei dwalingen te weerleggen. Welnu, dat doet Augustinus ook in zijn 'Belijdenissen'. Al schrijvend weerlegt hij de dwalingen van het manicheïsme, donatisme en pelagianisme.

Een enkel voorbeeld: Tegenover de dwaaller van Pelagius, waarbij zalig worden ten diepste als een werk van de mens wordt beschouwd, laat Augustinus telkens weer zien, hoe het Gods genade is waardoor hij werd opgezocht en tot bekering bracht. En ook na ontvangen genade blijft in zijn 'Belijdenissen' het gebed om genade klinken: *'Wie zal mij geven rust te vinden in U? Wie zal mij geven, dat U komt in mijn hart? (...) Zeg mij om Uw barmhartigheden, o Heere, mijn God, wat U mij bent. Zie, de oren mijns harten zijn vóór U, Heere; open ze en zeg tot mijn ziel: Ik ben Uw heil'.*

Ds. A.J.T. Ruus

Het naderen tot de Heere

Mogen we God de Vader rechtstreeks aanspreken in het gebed? Zie hier een nieuwe vraag, waar ik nu op in zal gaan. Ons naderen tot de Heere mag niet anders dan eerbiedig en vervuld van diep ontzag voor Zijn hoge heerlijkheid. Hoe vele zonden liggen er op dit terrein, namelijk als we onnadenkend en slordig bidden! De Heere moet ons door Woord en Geest twee dingen leren, namelijk hoe groot en heilig Hij is en hoe zondig en onwaardig ik ben. We mogen onze kinderen niet bang maken voor God, maar we moeten ze wel inscherpen dat de Heere heilig is en dat we buiten genade niet voor Hem kunnen bestaan.

Die onnadenkendheid komt ook uit in de wijze waarop we de Heere aanspreken. Soms horen we gebeden waarin de Naam des Heeren vele malen wordt herhaald. Daar moeten we voorzichtig mee zijn. Ik zou het van mijn kinderen niet accepteren, als ze in een gesprek met mij honderd keer 'vader' zouden zeggen. De Naam des Heeren slechts noemen is die Naam ijdel gebruiken. Die Naam moet en mag aangeroepen worden.

Ook moet in ons bidden uitkomen dat we ons realiseren dat de Heere een Drie-enig God is. We mogen daarom concreet bidden tot God de Vader, tot God de Zoon en tot God de Heilige Geest. Wij mogen de drie Personen niet scheiden omdat God Drie-enig is, maar wel onderscheiden, omdat Hij Drie-enig is. Wij mogen rechtstreeks naderen tot de Heere Jezus Christus. Hij is de Middelaar. We mogen Hem smeken om vergeving en vernieuwing van ons leven. Hij is de Hogepriester, Die weet heeft van onze zwakheden en beproevingen en ons troost en kracht geven wil. Hij is de hoogste Profeet Die ons wijs wil maken tot zaligheid en ons leert wandelen naar het Woord des Heeren. Hij is de Koning der koningen, Die Zijn bescherming en bewaring tegen de Boze en het kwaad doet ervaren op ons ootmoedig smeekgebed.

Wat is het dan nodig dat we onze nooddrift grondig leren kennen en mogen leren, voor het eerst en bij vernieuwing dat we zonder Hem niet kunnen. Een besef van Wie Hij is in Zijn heerlijke ambten, doet mij concreet en bewust bidden.

We mogen ook met name de Eerste Persoon, God de Vader aanroepen. We mogen rechtstreeks tot Hem naderen, maar dan wel in de Naam van de Heere Jezus. Het is immers God, tegen Wie wij gezondigd hebben en voor Wiens heilig Aangezicht wij niet kunnen bestaan. Als we dan ook maar beseffen dat we Hem als het ware niet behoeven over te halen of te bewegen naar ons om Christus'wille te horen. Zelf heeft Hij immers deze weg uitgedacht, Zelf heeft Hij de Christus geschonken, Zelf wijst Hij Hem in Zijn Woord aan als de Weg. En hoe wordt, menselijk gesproken, het hart van de Vader bewogen om naar het gebed van een zondaar te horen, als die pleiten mag op hetgeen Hijzelf in Christus geschonken heeft! We mogen Hem aanroepen in het besef dat Hij de almachtige Schepper is, Degene Die alles door

Zijn voorzienigheid onderhoudt en regeert, Die ons van alle goed verzorgen wil.

Rijk is het als we in onze schuld en ellende ook God de Heilige Geest nodig krijgen en in het bijzonder Hem aanroepen. Immers is Hij het Die zondaren in alle waarheid leidt, Die het Woord toepast in onze harten, Die ons God in Zijn deugden, onszelf in onze ondeugden en Christus in Zijn noodzakelijkheid, gepastheid en dierbaarheid doet kennen! Hij is het Die de genademiddelen, waaraan wij gebonden zijn, zegent en heiligt aan het hart.

Wij moeten dus leren dat we met drie onderscheiden Personen te maken hebben. De eenheid blijkt uit de eigenschappen: Vader, Zoon en Heilige Geest zijn eeuwig, heilig, rechtvaardig, almachtig, wijs, barmhartig en genadig.

De Zoon kunnen wij ons het beste voorstellen. Hij heeft immers een menselijke natuur aangenomen en een – nu verheerlijkt, onsterfelijk – lichaam.

God de Vader is een Geest en de Heilige Geest ook. Daar kunnen wij ons geen voorstelling van maken, zoals we ons ook niet kunnen voorstellen de aanwezigheid van alle zielen die reeds in de eeuwigheid zijn, terwijl het lichaam hier op aarde achterbleef. Er zijn vele verborgen dingen, die wij moeten laten rusten. Maar daartegenover staan de geopenbaarde dingen. En op de vraag in onze Heidelbergse, Zondag 9: 'Aangezien er maar één, enig Goddelijk Wezen is, waarom noemt gij de Vader, de Zoon en de Heilige Geest', wordt simpelweg geantwoord: 'Omdat God Zich alzo in Zijn Woord geopenbaard heeft'.

Het is moeilijk voor de kinderen uit te leggen. Je zou kunnen zeggen dat de drie Personen, Vader, Zoon en Heilige Geest bij elkaar horen, zoals vader en moeder ook bij elkaar horen en een eenheid vormen.

Maar wat wij en onze kinderen nodig hebben, is dat de Heere Zich aan onze verstanden en harten zou mogen openbaren. Van nature wordt de kennis van God niet begeerd. Daaruit blijkt onze diepe val. Toch is de kennis van de Drie-enige God nodig tot zaligheid. Het is aangrijpend als de Heere straks tot velen zal zeggen: Gaat weg van Mij, Ik heb u nooit gekend. Maar dat zal wederzijds zijn. Een onbekende God ontmoeten is eeuwig verloren gaan. Stellen we onszelf de vraag of er een verborgen omgang met God in ons leven gevonden wordt. Het kennen van God is

hier altijd ten dele. Maar het is wel een kennen van de enige, ware God. Gelukkig is het als onze kinderen en jongeren nog mensen ontmoeten die in waarheid de Heere vrezen. Het zou jaloers kunnen maken. Gelukkig is het als we met onze kinderen onder de

waarheid mogen verkeren en de prediking zo mag zijn dat er een verlangen wordt geboren om ook een kind van God te mogen zijn.

Ds. K. Hoefnagel

PREDIKING EN PRAKTIJK

Lezen in de brief aan de Hebreeën (17)

We zijn toegekomen aan het zevende hoofdstuk van de Hebreeënbrief. In het eerste vers daarvan neemt de schrijver de draad op die hij bewust had laten liggen vanaf hoofdstuk 5 vers 10. Daar verwees hij naar de Heere Jezus, die door God is genaamd “een Hogepriester naar de ordening van Melchizedek.” Direct vóór hoofdstuk 7 herinnert hij daar nog even aan, waar hij Jezus noemt “de Voorloper (die) voor ons is ingegaan (...), naar de ordening van Melchizedek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.” [6: 20].

Wie was die Melchizedek eigenlijk, en waarom wordt Christus aangaande Zijn priesterlijke bediening naar hem vernoemd? Over Melchizedek lezen we in Genesis 14. We komen de aartsvader Abram daar tegen die ten strijde trekt tegen Kedor-Laomer, de koning van Elam. Deze had samen met andere heidense koningen Sodom en Gomorra ingenomen. Ook Lot en de zijnen waren in zijn handen gevallen. Abram bevrijdt hen. Op zijn terugtocht naar Hebron komt Melchizedek, de koning van Salem en priester van de allerhoogste God, Abram tegemoet. Uit zijn handen ontvangt Abram brood en wijn. En niet alleen dat. De koning van Salem geeft hem ook als priester de zegen van God. Het zijn plechtige woorden die hij daarbij uitspreekt: “Gezegend zij de allerhoogste God die uw vijanden in uw handen overgegeven heeft!” Op zijn beurt geeft Abram aan Melchizedek de tienden van alles.

Het is een opmerkelijke geschiedenis vol van geestelijke betekenis. Let allereerst eens op de namen die klinken. Melchizedek betekent: mijn koning is gerechtigheid. En in de naam van de stad Salem horen we de aanduiding van vrede. Melchizedek is dus vrededorst. En daarnaast, zoals we zagen, priester van de allerhoogste God. Priester-koning is hij. Gerechtigheid en vrede stralen van hem af. De aartsvader Abram laat zich door Melchizedek zegenen. En hij geeft hem ook nog eens een tiende van de buit.

Alles wijst erop dat Abram, hoe hijzelf ook de vriend van God wordt genoemd, in Melchizedek zijn meerdere erkende. Immers, degene die zegent is meer dan die gezegend wordt. En degene aan wie als erkenning een schatting wordt betaald, is meer dan wie deze gift doet. De apostel wijst de Hebreeën daar nadrukke-

lijk op. En dat is nog niet alles. Hij vervolgt met: “zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende” [7: 3a]. Op het eerste gehoor zijn dat wonderlijke typeringen. Kan dat van een aards mens gelden, wat Melchizedek toch was? Natuurlijk is dat niet letterlijk bedoeld. De auteur schetst hier de hoogheid van Melchizedek die hem onderscheidt van alle koningen op de aarde, en vooral: van alle sterfelijke priesters die afstammen van Aäron. Geen vader en moeder... Geen begin en einde... Inderdaad, niet in de Bijbelse geschiedenissen. Melchizedek duikt als het ware plotseling op en niet zodra hij de zegen heeft gegeven en de erkenning heeft ontvangen, verdwijnt hij weer in de duisternis van de geschiedenis. Alleen in Psalm 110 wordt hij nog een keer genoemd. Het gaat om de grootheid en de onvergelykbaarheid van deze Melchizedek.

Wel, zo schrijft de Hebreeënbrieffschrijver, zo is het nu met Jezus Christus, de Zoon van God. Hij is een Priester in eeuwigheid, niet in de orde van Aäron, maar in de orde van Melchizedek. De oudtestamentische Melchizedek is eigenlijk een vóór-afbeelding, een type van de Heere Jezus. Voor de apostel is de vergelijking met Melchizedek van groot belang. Hij legt er alle nadruk op: hoofdstukken achter elkaar. In vers 4 roept hij het uit: “Aanmerkt nu hoe groot deze geweest is...” Het was niet zomaar iemand die knielde onder de handen van Melchizedek. Het was niet de eerste de beste die aan deze koning-priester de tienden schonk. Het was Abram himself, de stamvader van Israël, de vriend Gods, de drager van de beloften. Dat doet aan de positie van Abram niets af, maar het toont ons wel de grote plaats van Melchizedek in Gods koninkrijk. Dit alles zegt de apostel natuurlijk

– niet om deze mens Melchizedek op de troon te zetten, maar om het volle licht op Christus te plaatsen. “Aanmerk hoe groot Deze is!”

De apostel gaat nog even verder met zijn vergelijking. De Levieten, de nakomelingen van Abram dus, moesten volgens de wet van Mozes tienden heffen van hun broeders. Dat is: van hun gelijken, allemaal kinderen van Abram. Maar Melchizedek ontving van Abram zelf de tienden. En de Levieten waren sterfelijke mensen, maar over het sterven van Melchizedek lezen we niets in het Woord van God.

De boodschap van dit gedeelte [7: 1-10]: Aanmerk nu, hoe groot Deze is! Let erop, hoe groot de Heere Jezus Christus is. [1] Christus leeft! Hij is gisteren en heden dezelfde, en tot in eeuwigheid! Hoewel Hij mens onder de mensen is geworden, en Zich gewillig

gesteld heeft onder lijden en dood – Hij leeft tot in alle eeuwigheid. Hij is de Opstandig en het Leven! [2] Christus is Priester in alle tijden. Ook van Hem, de Zoon van God, geldt het: geen geslachtsrekening, geen begin en einde. Hij heeft geen voorgangers. Hij heeft geen opvolgers. Hij is de geheel Enige! [3] Christus is de Koning van gerechtigheid en vrede. Beide deugden kenmerken zowel Zijn Persoon als Zijn ambtelijke bediening. Wat Zijne liefde wil bewerken, dat ontzegt Hem Zijn vermogen niet. Bij Hem is alle zaligheid voorhanden. [4] Christus leeft om voor Zijn kerk te bidden en haar te zegenen vanuit de troon van Zijn genade. “Hij die Jakobs heilig kroost zegenen zal met vrede en troost” [Psalm 29].

ds. J.M.J. Kieviet

P E R S BERICHT

EEN HANDREIKING

Op zaterdag 20 november 2021 DV houdt Een Handreiking, vereniging voor familieleden van psychisch zieken, haar landelijke dag. Het thema van de dag is: ‘Wie ben ik?’ We kijken hoe de Bijbel spreekt over zelfbeeld. Ook komt de vraag aan bod wat te doen als we negatief over onszelf denken. Dhr. H. van Groningen, oud-directeur van De Vluchtheuvel, zal dit thema voor ons inleiden. Aansluitend aan de lezing is er de mogelijkheid om vragen te stellen. Uiteraard is er voldoende gelegenheid om elkaar te ontmoeten onder de geldende regels/adviezen. Daarom nodigen we u/jou van harte uit om naar Gouda te komen.

De dag wordt gehouden in Driestarcollège, gebouw Zèta, Bleulandweg 492A (hoek Dreef), 2803 HS Gouda. Het programma begint om 10 uur (inloop vanaf 9.30 uur) en zal rond 13.30 uur worden afgesloten. Voor een maaltijd wordt gezorgd. We stellen het zeer op prijs als u zich vooraf opgeeft door een mail te sturen naar info@eenhandreiking.nl. Verdere informatie is te vinden op onze website www.eenhandreiking.nl. De dag is ook digitaal te volgen via <http://eenhandreikingonline.nl>.

ADOPTIEVERENIGING GEREFORMEERDE GEZINDTE

D.V. zaterdag 6 november 2021 organiseert de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte (AVGG) haar halfjaarlijkse landelijke bijeenkomst in de congreszaal van Driestar Educatief, Burgemeester Jamessingel 2 te Gouda. Deze samenkomst wordt om 14.00 uur geopend en om 16.30 uur afgesloten.

De lezing wordt verzorgd door Jeroen Jansen, directeur van de bemiddelingsorganisatie Wereldkinderen, over het onderwerp:

‘Adoptie in de actualiteit’

Na de pauze is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Zowel leden als belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Neemt u voor vragen over deze bijeenkomst en/of de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte vrijblijvend contact op met Jaco Alderliesten, secretaris van de vereniging, telefoonnummer 0180 - 520232 of stuur een e-mail naar: info@avgg.nl. Zie ook onze website: www.avgg.nl

RMU EN TUA BEZINNEN OP TOENEMENDE TWEDEDELING EN DWANG IN DE SAMENLEVING

Veenendaal, 14 oktober 2021 – Op D.V. maandag 8 november organiseert de RMU in samenwerking met de TUA een symposium in Apeldoorn. Het thema van deze bijeenkomst is ‘Overheidsingrijpen en gewetensvrijheid in tijden van crisis’. Onder andere mr. dr. T. van Kooten en mr. J.G. Schreuders zullen een lezing houden, waarop wordt gereageerd door mr. dr. P.T. Pel en prof. dr. mr. W.A. Zondag. Eveneens vindt er een panelgesprek plaats, geleid door drs. J. Kloosterman. Zowel de ethische als de juridische aspecten van de vragen rondom overheidsingrijpen, grondrechten en geweten worden belicht. Het symposium is een van de eerste gezamenlijke activiteiten van de RMU en de TUA. De verbinding tussen de twee organisaties is de bijzondere leerstoel bekleed door prof. dr. mr. W.A. Zondag. Prof. dr. H.J. Selderhuis, hoogleraar kerkgeschiedenis en kerkrecht, is blij met het symposium: ‘De eerste gezamenlijke

activiteit van TUA en RMU in het kader van de leerstoel van prof. dr. mr. W.A. Zondag gaat meteen over een spannend en hoogst actueel onderwerp. Ik ben zeer benieuwd wat deze bijeenkomst gaat opleveren!' RMU-bestuurder Jan Kloosterman ziet sterk de relevantie in van het onderwerp van het symposium: 'Welke ruimte is er voor een (gewetens)bezwaarde volgens de wet en in het publieke debat? Dat is bepalend voor de tolerantie in de praktijk.' In de paneldiscussie waar het symposium mee afsluit, zal deze vraag onder andere besproken worden met zorgwerkgevers

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 18 november 2021. Kopij graag binnen donderdag 4 november 2021.

Zwolle

De kerkenraad van de Chr. Geref. Kerk in Zwolle heeft besloten alle ambten open te stellen voor vrouwen. Dit gebeurt ondanks het feit dat de besluiten van Generale Synodes uit het verleden nog altijd geldig zijn. Ook heeft de Generale Synode opgeroepen de besluitvorming ter Synode af te wachten. Met droefheid en pijn in het hart moeten we zeggen dat hier sprake is van kerkelijke ongehoorzaamheid. Er komt een extra classisvergadering om over deze ernstige zaak te spreken. We hopen van harte dat Zwolle terugkomt op de genomen besluiten en zich voegt naar de geldende besluiten.

Corona

De besmettingen nemen weer toe. Ook onder ons zijn er die ziek zijn van het corona- virus. Onze gedachten gaan uit naar onze voorzitter ds. P. Roos die nu we dit schrijven onder zeer zorgwekkende omstandigheden op de IC ligt. We hopen en bidden dat hij mag herstellen.

Legaat

We ontvingen een legaat voor onze stichting 'Bewaar het Pand.' Hartelijk dank daarvoor en mischien ter navolging.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341-565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

*Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.
(Mattheüs 11 : 28)*

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk Urk Eben-Haëzer heeft met droefheid kennis genomen dat de Heere na een periode van ernstig ziek zijn, tot Zich heeft genomen onze geliefde ambtsbroeder,

Albert Hakvoort

In de leeftijd van 58 jaar

Met dankbaarheid gedenken wij dat hij de gemeente gedurende vele jaren met liefde, trouw en toewijding in de beide ambten van diaken en ouderling heeft mogen dienen in de periode van 1994 tot en met 2021.

Ons gebed en meeleven gaan in bijzonder uit naar zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen, moeder en verdere familie. De HEERE trooste en ondersteune hen allen in dit grote verlies.

Namens de kerkenraad,
Ds. A. van Heteren, preses
W. Ras, scriba

Urk, 16 oktober 2021

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 29,00,- per jaar.

Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 34,- per jaar.

Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden.

Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:

0488 - 44 91 54, of via e-mail:

voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Winter campagne 2021/2022

"Mama is bang voor de winter. Helpt u ons erdoor?"

Abel (11) uit Oekraïne

Voor € 15 per maand zorgt u ervoor dat Abel in de koude wintermaanden dagelijks een warme maaltijd en onderwijs krijgt.

Doneer nu op komoverenhelp.nl

of scan de QR-code.

Kom over help

**Praktijk
den Uijl**

♥ **HULPVERLENING**

♥ **COACHING**

♥ **TRAINING**

♥ **TOERUSTING**

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl

I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl

info@vanstaverenbegravenissen.nl